

Ds Hanneke Siebert

Lezingen [Ezechiël 34: 17 - 25](#) en [Matteüs 22: 34 - 40](#)

Gemeente van Christus,

“Meester, wat is het grote gebod?” Verwikkeld in een stevig debat wordt Jezus deze vraag gesteld. Rabbi, wat is de kern? Wat is uiteindelijk de grond waarop we staan, de basis waarop we onze weg gaan in het leven? Wat is het basale houvast in al onze kleine en grote levenskeuzes?

Een heel legitieme vraag van de Schriftgeleerden aan Christus. Op basis van wélk principe, wélke intentie, wat is het hárt waarop jij hier en nu je stappen zet.

Graag zou ik deze vraag ook aan Rutte stellen, of aan Buma, en Segers. Welk gebod, welke wet gaat er schuil achter jullie vertrouwen in de toekomst?

Het grote gebod van de immer voortgaande economische vooruitgang?

Een gebod van uiterste zelfredzaamheid van iedere burger?

Of de wet van angst voor alles wat vreemd is en anders?

Zo heel vreemd of verkeerd is die vraag niet. Laat je hart spreken en vertel me de kén, waarin uiteindelijk ál het andere samenkomt. Spreek hardop de motieven, de drijfveren uit op basis waarvan het kabinet komende jaren beleid gaat voeren.

Zou u die vraag voor uzelf kunnen beantwoorden? Wat is de diepste grond, de kern waarop je je grote keuzes en zelfs de kleinste alledaagse beslissingen maakt? Welk geloof, welk ideaal, welk visioen geeft richting aan uw bestaan?

Meester, wat is het grote gebod? En Jezus geeft dan het overbekende antwoord:

U zult de Here, uw God, liefhebben met heel uw hart, met heel uw ziel en met heel uw verstand. En, hieraan gelijk: U zult uw naaste liefhebben als uzelf.

Beknoper en eenvoudiger kan het niet, zou je denken.

Het is de kén van de gehele Schrift, zeggen ook de Joodse tijdsgenoten van Jezus, de overige Bijbelverhalen en -geschriften zijn enkel commentaar, uitleg, illustratie van dit grote gebod.

De Joodse traditie zegt dat je deze wet op je hart, op je hand en op je voorhoofd moet dragen. Zodat bij alles wat je zegt, wat je doet, wat je denkt, je daarbij bepaald wordt. Zodat jouw Woord, jouw daad en jouw gedachte geïnspireerd, omgeven wordt door dit liefdesgebod.

Ik wil u erop attent maken dat het om één ultiem gebod gaat: heb God lief met heel hebben en houden en heb je naaste lief als jezelf. Dit is het grote gebod, bestaande uit twee gelijke artikelen; een dubbel-gebod zagezegd, waarvan de onderdelen niet los verkrijgbaar zijn. Er is een stevige verbinding tussen beide wetsartikelen. Het één kan niet zonder het ander, en het ander niet zonder het één. Van de liefde tot God en tot de naaste hangt alles af; ze kunnen niet tegen elkaar worden uitgespeeld, maar ook niet halfslachtig uitgevoerd.

Geen goede werken, zonder liefhebben van de Allerhoogste.

Je niet verschuilen achter een term als Joods-Christelijke traditie, zonder daar in ál je spreken en handelen vorm en inhoud aan te geven.

Er is nog een klein, maar cruciaal puntje, en dat betreft de vertaling: Heb je naast lief als jezelf. De Joodse filosoof Martin Buber vertaalt met: "Heb je naaste lief, hij/zij is als jijzelf", en hij heeft daar óók taal-technische goede argumenten voor.

Het is maar een klein, subtiel verschil, maar leidt tot heel grote interpretatie-verschillen. Opeens komt de naaste lètterlijk naast je te staan.

Hij/zij is net als jij; ook zeer bezorgd over de toekomst; ook verwachtingsvol verliefd; ook onzeker over eigen kunnen; ook verlangend naar goede zorg. De naaste is *niet* de van mijn goedheid afhankelijke ander.

De focus verschuift van *mijn* liefhebben, naar ons beider méns zijn. De vraag is niet langer hoe ik mijn naaste liefde kan geven, of wie ik tot mijn naaste rekenen moet. De naaste wordt tot mens van vlees en bloed, met dezelfde dromen en verlangens als ik, met dezelfde kwetsuren en verwondingen, met eenzelfde grote mond en dat klein hartje. Een mens als jij en ik;, schepsel van Gods hand, van den beginne gewild en bemind.

Die naaste lief te hebben, vraagt niet om een bucketlist van goede werken, overvloedige liefdadigheid of medelijden.

Die mens lief te hebben; vraagt om dialoog, om ontmoeting en gesprek.

Die naaste lief te hebben confronteert, irriteert; want, in die ander ontmoet je, uiteindelijk, jezelf.

Het is geen *lief* gebod; dat grote gebod. Het vraagt wat, zeker van ons weldoorvoede, rijke, vrije, autonome mensen zoals we hier verzameld zijn. Confronterend zijn de woorden van de profeet

Ezechiël: "Is het niet genoeg dat jullie op de best weide grazen? Dat jullie het overige gras vertrappen, het heldere water opdrinken en de rest met jullie poten troebel maken?"

Iedere dag hebben we de kans onze naaste te ontmoeten die ziek is, hongerig, naakt, vreemd, gevangen, gestorven. Iemand die werkloos, verlaten, wanhopig, vertrapt, uitgestoten is. Een mensenkind die raakt aan jouw grenzen. Een mensenkind geliefd en geschapen door de Allerhoogste! Een naaste als ikzelf. Mens zoals de Allerhoogste zélf.

Dúrvan wij het aan, de ander te zien, een stapje opzij te doen, zodat ook een ander helder water kan drinken en vers gras kan eten? Is het een illusie deze wet tot het grote gebod van jouw leven, van ons samenleven, van deze wereld te maken? Slechts een visioen; mooi gezegd maar in werkelijkheid onhaalbaar?

Hoe doe je dat nu? God liefhebben?

Waarom doe je dat? Je naaste liefhebben?

Het begint bij jezelf de vraag te stellen: "wat is het eerste en grote gebod".

En daar in alle eerlijkheid een antwoord op te formuleren.

Jouw angst om te verliezen wat je hebt, onder ogen te zien.

Jezelf te confronteren met jouw onbehagen voor dat wat anders, onbekend, vreemd is.

Jezelf te ontwaren in de ontmoeting met de lijdende ander; Hij is als jij. Te ontdekken dat de Allerhoogste in die ontmoeting is. God te zien in jou, God in die ander.

Een onrealistisch en onwerkbaar visioen?

Wie denken durft dat deze droom het houdt,

wie zich aan deze dwaasheid toe vertrouwd,

die zal zijn ogen niet geloven.

Amen